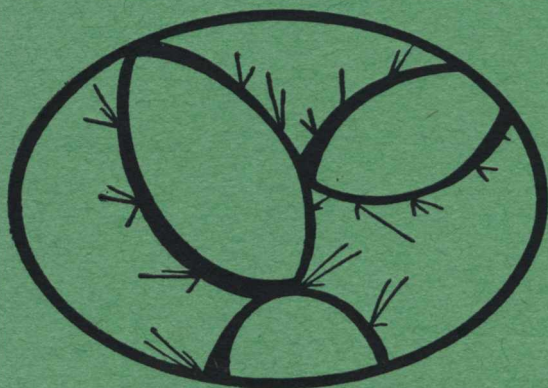

SUCCULENTA

NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING
VAN LIEFHEBBERS VAN CACTUSSEN EN
ANDERE VETPLANTEN

1960

No. 9

Voorzitter : A. F. H. BUINING, Hamersveld (U.)

Secretaresse : Mevrouw J. GRULLEMANS-VAN BERGHEM,
Hereweg 19, Lisse.

Penningmeester : G. D. DUURSMA, A. Stellingwerfstraat 81,
Leeuwarden. — Postrekening no. 83 35 50.

Redacteur : H. VAN DER VELDE, Hofwijckstraat 17, Den Haag.

Nederl.-Belgische Vereniging van Liefhebbers
van Cactussen en andere Vetplanten

SUCCULENTA

VERSCHIJNT MAANDELIJKS.

Redactie-adres: Hofwijckstraat 17, Den Haag

G. D. Duursma 70 jaar!

foto: A. J. A. Uitewaal

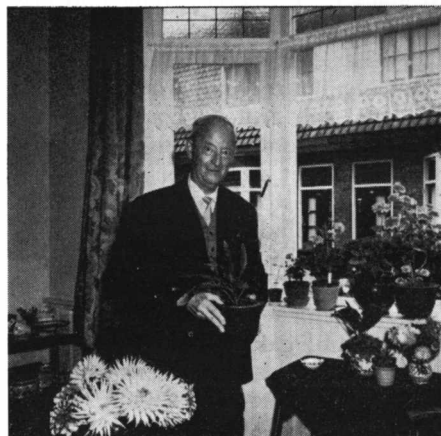
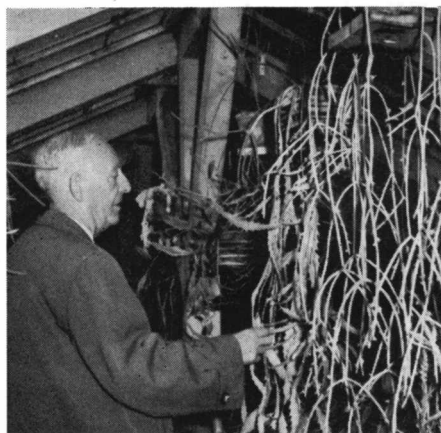
Reden voor ons tot dankbaarheid

bij de 70ste verjaardag van G. D. Duursma

De oprichter, de nestor van onze vereniging, wordt 25 september a.s. zeventig jaar. Onmogelijk dit feit in Succulenta onbemerkt voorbij te laten gaan, integendeel, een prachtige gelegenheid dit feestelijk gebeuren aan te grijpen om een en ander uit het leven van de heer DUURSMa en, hoe kan het anders, uit dat van onze vereniging, op te halen.

Beginnen we evenwel met de jarige, die thans de leeftijd der sterken mocht bereiken, namens geheel Succulenta nog heel veel gelukkige en gezonde jaren toe te wensen, te midden van zijn aanhankelijke familiekring. Wij, liefhebbers van succulente planten, zijn DUURSMa onnoemelijk veel verplicht; niet alleen omdat hij het was die de stoot gaf tot het bijeenbrengen van de liefhebbers van deze planten in een vereniging, met tot doel: „bevordering van de studie en van het kweken en verzamelen van Vetplanten (Succulenten)”, maar vooral ook omdat de heer DUURSMa — bij ons liefhebbers minstens zo goed bekend onder zijn initialen G. D. D. — vanaf de oprichting steeds een leidende functie heeft bekleed; en dat bepaald niet altijd de gemakkelijkste. In feite is het immers zo, dat allen, die in onze vereniging een belangrijke, de liefhebberij dienende functie verrichten, hetgeen steeds zonder eigenbelang geschiedt, een prachtig en niet onbelangrijk cultureel werk verrichten. Hulde en dank dus ditmaal in de allereerste plaats aan onze G.D.D.!

Om wat meer gegevens voor deze gelegenheid te verzamelen zijn we naar het „hoge noorden”, naar Leeuwarden getogen, waar we de heer DUURSMa en zijn gezin hebben opgezocht in hun nog maar kort geleden betrokken nieuwe verblijf, de Auke Stellingwerfstraat 81. Slechts node had de familie de buitenplaats „Vijversburg” te Rijperkerk verlaten, alwaar hij de aangenaamste jaren van zijn leven heeft doorgebracht in een als het ware voor hem gecreëerde werkring, in een prachtige omgeving, verblijvend — al was het dan ook voor tijdelijk — in een haast prinselijke woning. Toen ik binnen kwam, was DUURSMa juist bezig zich in de oude historie van de streek, waar hij geboren en getogen is, te verdiepen. Geschiedenis is namelijk ook een van zijn liefhebberijen, hetgeen ik trouwens al eerder had vermoed en geweten, want ook op succulentengebied vermeldt hij in zijn artikelen vaak historische data, terwijl hij zelfs een kleine serie artikelen „Uit den ouden tijd” schreef (Succulenta 1927). Kennis van de historie, hetzij van planten, geboortestreek of anderszins, verdiept de liefde voor het betreffende onderwerp. Merkwaardig — het zij mij vergund dit hier op te merken — dat het terrein van de belangstelling van de heer DUURSMa en dat van mij, wat de succulenten betreft, vrijwel parallel loopt; DUURSMa heeft daarbij óók steeds een bijzondere voorliefde voor de Aloinae gekoesterd. Aangezien hij er op „Vijversburg” een bijzonder gunstige gelegenheid voor had, heeft hij de laatste jaren een uitgebreide collectie Rhipsalissoorten bijeengebracht, ongetwijfeld de grootste collectie op dit gebied in Europa.

Links (van boven naar beneden): G.D.D. bij een der Agaven in het park — G.D.D. in de kas met Rhipsalissen — G.D.D. thuis. — Rechts (van boven naar beneden): G.D.D. aan de achterzijde van „Vijversburg” — G.D.D. in de Orchideeënkas — G.D.D. in het park in gesprek met een der tuinlieden.

foto's: A. J. A. Uitewaal

Mijn oponthoud ten huize DUURSMA was prettig en vruchtbaar, maar de tijd valt altijd te kort om zich op het gebied van de wederzijdse belangstelling uit te praten. Toch hebben we nog gelegenheid gevonden om naar "Vijversburg" te gaan en daar, in het park en de kassen, temidden van zijn planten, komt althans voor ons, plantenliefhebbers, G.D.D. pas goed tot zijn recht.

Natuurlijk kan en mag een korte levensbeschrijving bij een gelegenheid als deze, een 70ste verjaardag, niet ontbreken; gelukkig kan ik daarbij van enkele door hem zelf gemaakte aantekeningen gebruik maken. Een deel van de levensgeschiedenis van DUURSMA, mogen we gerust zeggen, is tevens de geschiedenis van Succulenta; Succulenta en DUURSMA zijn synoniem! Over Succulenta is overigens al heel wat geschreven; vooral de inleidingen bij het ingaan van een nieuwe jaargang, de jaarverslagen en de artikelen bij jubilea vormen de aangewezen bronnen voor haar geschiedenis. Bij het nu volgende zullen we dus trachten ons zoveel doenlijk tot de heer DUURSMA zelf te beperken, natuurlijk kunnen enkele belangrijke gebeurtenissen in verband met onze vereniging niet ongenoemd blijven en zullen enkele minder bekende details hier iets uitvoeriger ter sprake worden gebracht.

De heer DUURSMA werd 25 september 1890 geboren te Rijperkerk, een dorpje 7 km ten oosten van Leeuwarden. Na de lagere school bezocht te hebben kreeg hij privaattlessen. Zijn grootste voorliefde ging uit naar de natuurlijke historie, in het bijzonder de plantkunde en veel ging hij met zijn leraren op excursie. Bij zulke gelegenheden werd ook vaak de buitenplaats "Vijversburg" bezocht. Toen reeds was hier nog altijd een kleine collectie cactussen, o.a. een "rotscactus" (*Piptanthocereus peruvianus monstrosus*) van meer dan 1 m hoog. In de Orchideeënkas bevond zich een grote "nachtcactus" (*Selenicereus grandiflorus*), die elke zomer rijk bloeide en veel kijkers trok. Verder waren er verscheidene exemplaren *Agave americana* en haar geelgerande variëteit, waarvan hij een viertal in bloei heeft mogen bewonderen. Dan waren er verscheidene *Gasteria*'s, o.m. *Gasteria verrucosa* en *Gasteria maculata*.

Op 29 mei 1911 bezocht DUURSMA voor het eerst de botanische tuin te Groningen, waar een prachtige collectie succulenten te vinden was, die door de heer QUINTUS was gelegateerd, tegelijk met een grote verzameling Bromelia's. De hortulanus FIET, zelf een echte succulentenvriend en -kenner, opperde toen reeds het denkbeeld ook bij ons het verenigen van succulentliefhebbers te propageren; in Duitsland bestond reeds sinds 1892 een dergelijke vereniging welke een mooi maandblad uitgaf. Van de heer FIET kreeg hij zelfs enkele jaargangen en zo mooi materiaal voor het schrijven van propaganda-artikelen in *Floralia* en *Onze Tuinen*. Een oproep in *Onze Tuinen* van 19 oktober 1911 had aanvankelijk weinig succes, maar de redacteur, hortulanus VAN LAREN te Amsterdam, gaf hem in overweging een aparte rubriek over succulenten te openen en daarin tevens gelegenheid te geven tot het stellen van vragen; de heer VAN LAREN nam daarbij de zorg op zich voor afbeeldingen. De heer HINDRIKS te Groningen, daarbij geholpen door hortulanus FIET, deed hetzelfde in *Floralia*.

Een en ander had tot resultaat dat men zodoende over een lijstje van ongeveer vijftig succulentliefhebbers de beschikking kreeg, waarvan de meesten wel iets voor een Nederlandse vereniging voelden. DUURSMA stelde eigenhandig een ontwerp statuten en huishoudelijk reglement op, dat vanaf

november 1917 aan de bekende adressen ter beoordeling werd doorgezonden. *) Het gevolg was, dat op 16 juni 1919 het eerste nummer van de "Nederlandsche Vereeniging van Vetplantenverzamelaars" verscheen; vier bladzijden groot. De naam "Succulenta" ontsproot aan een plotselinge inval van de heer VERBEEK WOLTHUYS, een volmaakte vondst, welke buitenlandse verenigingen ons nog heden ten dage benijden. DUURSMA woonde toen reeds enkele jaren in Leeuwarden, waar hij van 1914 tot 1918 de leiding had van de distributie van bieten en peen voor veevoeder, gevolgd door een hooi- en stro-distributie, tevens belast met de militaire hooivordering ten behoeve van het leger.

DUURSMA vertelt woordelijk verder: "mijn vriend, de drukker F. v. D. WEY, was bereid de volgende nummers tegen de laagst mogelijke prijs te drukken. Adressering en verzending nam ik voor mijn rekening. Tot en met de 9e jaargang heeft v. D. WEY het orgaan gedrukt. Het was geen luxe uitgave, maar toch heeft deze eenvoudige, altijd hulpvaardige man mede de vereniging tot bloei gebracht. Wij willen hem op deze plaats herdenken als de standvastige verzetstrijder in de laatste wereldoorlog, die het aandurfde uit Londen ontvangen berichten te drukken en over het gehele land te verspreiden. Het heeft, helaas, hem en drie zonen de gruweldood in Duitsland gekost".

Begin augustus 1923 mocht de heer DUURSMA een week lang de gast zijn van de heer DE LAET in Contich bij Antwerpen. Wat hij daar gezien heeft, zegt G.D.D. is nauwelijks te beschrijven, maar het kwam Succulenta ten goede. Hetgeen de heer DE LAET voor onze vereniging gedaan heeft mag niet worden vergeten. Hij was het die zijn mooiste cliché's belangeloos voor ons orgaan ter beschikking stelde, toen wij zelf nog geen afbeeldingen konden laten maken.

De 1e april ging de heer DUURSMA van Leeuwarden naar zijn geboorteplaats Rijperkerk terug en kwam op "Vijversburg" te wonen, de buitenplaats die hij in zijn jonge jaren zo vaak had bezocht. Hij was daar nl. als opzichter aangesteld over het 15 hectaren grote park, terwijl hij de daarbij behorende administratie moest verzorgen, een taak, waarop de heer DUURSMA geheel was ingesteld en die hij gedurende bijna 20 jaren met veel liefde en toewijding heeft vervuld.

Door omstandigheden en overigens vanwege het bereiken van zijn vrij hoge leeftijd, was hij evenwel kortgeleden genoodzaakt zich uit zijn functie terug te trekken, doch hij mocht het genoegen smaken door zijn zoon per 1 juli j.l. te worden opgevolgd. De heer DUURSMA vestigde zich weer in Leeuwarden en hij en zijn gezin prijzen zich gelukkig aldaar een werkelijk keurig woning te hebben verkregen.

Wanneer men, zoals ik nu pas weer eens gedaan heb, oudere jaargangen van Succulenta doorbladert, staat men er versteld van hoe dikwijls men Duursma's naam of initialen daarin onder artikelen, bij jaarverslagen, jubilea of anderszins aantreft. Wel een bewijs wat DUURSMA's arbeidzaam leven ook voor onze vereniging en daarmee voor de liefhebberij betekend

*) Dit en andere voor Succulenta min of meer historische bescheiden, heb ik bij mijn bezoek van de heer D. gekregen. Ik wil ze nog eens doorzien, er waarschijnlijk enkele aantekeningen uit maken die vermeldenswaard zijn, om ze daarna aan onze secretaresse in bewaring te geven.

heeft. Onderstaande — laat ik het noemen — erelijst van zijn verschillende functies in onze vereniging moge dit ten overvloede aantonen :

Vanaf de oprichting van Succulenta, 16 juni 1919 tot en met december 1924 secretariaat en redactie.

Van januari 1925 tot en met december 1927 secretariaat alléén en de redactie met de heer J. M. v. d. HOUTEN, die trouwens van het begin af aan de opbouw van Succulenta eveneens zijn beste krachten wijdde.

Van januari 1928 tot en met einde mei 1930 redactie, met Prof. A. M. SPRENGER, daarbij geholpen door de secretaresse Mej. M. C. KARSTEN, die veel waardevolle bijdragen leverde.

Van juni 1930 tot en met maart 1939 redactie, met de heer v. d. HOUTEN.

Van april 1939 tot en met eind april 1943 de redactie weer alleen, maar . . . trouw geholpen door Mej. J. J. E. v. d. THOORN.

Van december 1942 tot op heden penningmeester.

Nu we dan toch zo'n beetje bezig zijn G.D.D.'s doopceel te lichten, nog een lijstje van de door hem gepubliceerde grotere en kleinere boekwerken:

"De behandeling onzer Vetplanten van maand tot maand" (v. d. Wey, 1926); "Onze Cactussen" (Kosmos; 1e druk 1927, 2e druk 1929, 3e druk 1935); "Onze Vetplanten" (Kosmos, 1930); "Succulenten in Beeld en Woord" (Kosmos-Floralia, 1930); Pette's Cactus-album (1930); "De behandeling van onze Cactussen en andere Succulenten van maand tot maand" (Kosmos; 1e druk 1928, 2e druk 1932); "Cactusjacht tussen Texas en Patagonië", naar het Duits van Curt Backeberg (Kosmos, 1932); "Cactussen en andere Vetplanten" (Kosmos; 1e druk 1951, 2e druk 1955, 3e druk 1960).

Het aantal door de heer DUURSMA gepubliceerde artikelen is talloos! Vooral natuurlijk in Succulenta, maar daarnaast verschenen ook vele artikelen van zijn hand in Onze Tuinen, Floralia, De Bloemisterij, Gooisch Buitenleven, Orgaan v. d. Ned. Mij. v. Tuinbouw en Plantkunde, De Wandelaar, De Natuur, Leeuwarder Courant, Gooi- en Eemlander en De Telegraaf om maar de belangrijkste te noemen.

Wat al deze publikaties voor onze liefhebberij en voor de vereniging hebben betekend, is natuurlijk onmogelijk na te gaan maar het is ongetwijfeld veel, zéér veel. Dat de heer DUURSMA op de Algemene Vergadering van 25 juni 1949, gehouden te Amsterdam ter gelegenheid van het 30-jarig bestaan van Succulenta, nadrukkelijk en officieel het erelidmaatschap van onze vereniging kreeg aangeboden, de grootste onderscheiding die Succulenta hem kon toekennen voor zijn vele verdiensten, was als vanzelfsprekend.

Aan twee van de door ons bevoorrechte planten is zijn naam blijvend verbonden, nl. *Rebutia duursmaiana* Bckbg en *Mediolobivia* (Lob.) *duursmaiana* Bckbg., beide soorten bloeiend met goudgele bloemen.

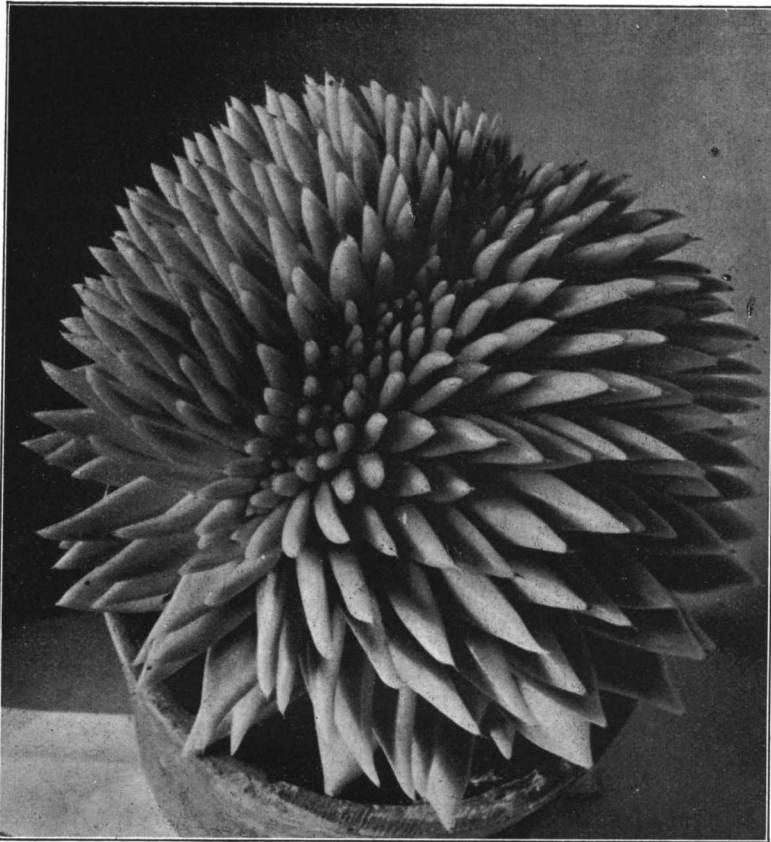
Geachte heer DUURSMA, namens het gehele "leger" van succulentenliefhebbers op Uw 70ste verjaardag nogmaals gelukgewenst; hulde en dank! Wij wensen U, mèt Uw zorgzame vrouw en Uw beide kinderen, nog vele gelukkige jaren; gezien Uw vitaliteit en veelzijdige interesse beloven het bepaald nog evenveel vruchtbare jaren te worden.

A. J. A. UITEWAAL.

Interessante groeivormen bij vetplanten

I.

Evenals bij de cactussen treft men bij de vetplanten van de normale groeivorm afwijkende planten aan, de z.g. cristata en monstrosavormen, die bij vele plantenliefhebbers een meer dan gewone belangstelling genieten. Meen niet dat wij hier een pleidooi willen houden voor het verzamelen van abnormaliteiten, maar voor het bestaan van deze kan men toch ook

ECHEVERIA AGAVOIDES CV. CRISTATA

Een typisch voorbeeld van een goedgekweekte kamvorm.

niet de ogen sluiten, ongeacht of men de normale planten mooier vindt dan deze, niet bij ons gevoel voor regelmaat passende afwijkende vormen.

Reeds LINNAEUS tobde met dit euvel toen hij in 1755 zijn beroemde „Species plantarum” uitgaf. Immers ook hij kwam in aanraking met afwijkende kweekvormen, zoals monstrositeiten en het is begrijpelijk dat,

daar LINNAEUS aanvankelijk de soorten als constante, onveranderlijke eenheden aannam, met afwijkingen, die niet pasten in zijn systeem, geen raad wist. Zijn nadenken over de abnormale variëteiten had tot gevolg dat hij na een lange gedachtenstrijd zijn oorspronkelijke theorie over het soortbegrip opgaf.

Vanwege dit voor de botanie belangrijke feit, de variabiliteit der soort dus, wat door hedendaagse „nieuwe” soortenbeschrijvers en ook door vele succulenteliefhebbers helaas maar al te gemakkelijk over het hoofd gezien wordt, lijkt het ons dienstig eens de aandacht te vestigen op de uiterlijk waarneembare variaties, waartoe een aantal soorten het kunnen brengen.

Alvorens tot de bespreking van deze soorten over te gaan geven wij enkele van de meest voorkomende afwijkingen.

Fasciatie of bandvorming. — In verticale lijn sterk verbrede, afgeplatte stengels die wij vooral bij verschillende tuinplanten als Delphinium, Forsythia, Liguster veelvuldig aantreffen, een enkele maal ook bij bloemstengels van succulenten.

Cristatie of kamvorming. — Aan de top van een horizontaal sterk verbrede stengel bevindt zich een waaivormige, meestal grillig gevormde band, waaraan geen centraal groeipunt te onderscheiden is. Bekend is vooral *Celosia „cristata”* uit de familie der Amaranthaceae, een siergewas, dat uit zaad vermenigvuldigd wordt en constant een cristate nakomelingschap geeft.

Dichotomie of gaffelvorming. — Bij sommige soorten blijkt dit een normale eigenschap te zijn, zoals b.v. bij *Aichryson dichotomum* en sommige Aeoniumsoorten. Ook de dichotome schedeldeling van verschillende Mammillaria's wordt als een normale eigenschap beschouwd. Soms treedt dichotomie als afwijking van het normale op.

Onwillekeurig zal men zich afvragen hoe al deze afwijkingen ontstaan. Helaas moeten wij op deze vraag het antwoord schuldig blijven. Is het een erfelijkheidskwesatie, een gevolg van groeistoornissen of juist van overmatige groei? Is het een degeneratieproces of juist de hoogste vorm van ontwikkeling in het evolutieproces zoals weer anderen menen? Wij weten het niet, ondanks de stroom van literatuur die over dit onderwerp verschenen is en misschien nog verschijnen zal. Wij zullen ons over het ontstaan, nòch over het doel — zo dit er mocht zijn — bekwamen en ons beperken tot het bespreken van enkele soorten waaraan men deze abnormale groeivormen kunnen waarnemen. Wie meer over dit onderwerp wil lezen, bevelen wij aan het interessante boekje van wijlen de heer J. J. Verbeek Wolt-huys: „Het raadsel van het ontstaan van monstrositeiten en cristaties bij de succulenten”.

Men spreekt meestal van een monstrositeit wanneer een plant meerdere groeipunten produceert die niet op één vlak liggen zoals bij cristatie. Een typisch voorbeeld hiervan is de bekende *Cereus peruvianus monstrosus*. Wanneer een plant abnormaal veel bloem- of bladknoppen vormt op plaatsen waar zij normaal niet voorkomen, spreekt men van een proliferatie. „Verlopen” cristaten zouden wij soms tot de proliferaties willen rekenen.

De grens tussen de genoemde afwijkingen is niet altijd even scherp te trekken omdat hier weer overgangsvormen tussen voorkomen die zowel bij de ene als bij de andere groep ingedeeld kunnen worden. Soms treft men combinaties van verschillende afwijkingen aan. Andere, minder

algemeen voorkomende afwijkingen zijn de vergroeiingen of synfisen. Dit zijn twee, soms drie stengels die in de lengte aaneengegroeid zijn en die aan de top dikwijls weer afsplitsen om zelfstandig door te groeien of bloemen te vormen.

Tot de synfisen behoren :

- a. *Connatiën*, vergroeiingen van organen van gelijke orde b.v. twee stengels, twee bladeren, enz.
- b. *Adnatiën*, vergroeiingen van plantendelen van ongelijke orde, b.v. een blad met een stengel of tak; een blad met een kelkblad, enz.
- c. *Ascidiën* of bladbekers, welke ontstaan door het aaneengroeien der bladranden van één of meer bladeren. Dit verschijnsel komt bij vetplanten, zij het sporadisch, voor, zodat we bij de verdere bespreking hierop nog nader terug zullen komen.

Variëteit of bonthheid. — Dit ligt soms in een ander vlak dan de voorgaande afwijkingen, maar in tenminste één ons bekend geval houdt de „bonthheid” verband met andere afwijkingen.

G. D. DUURSMA

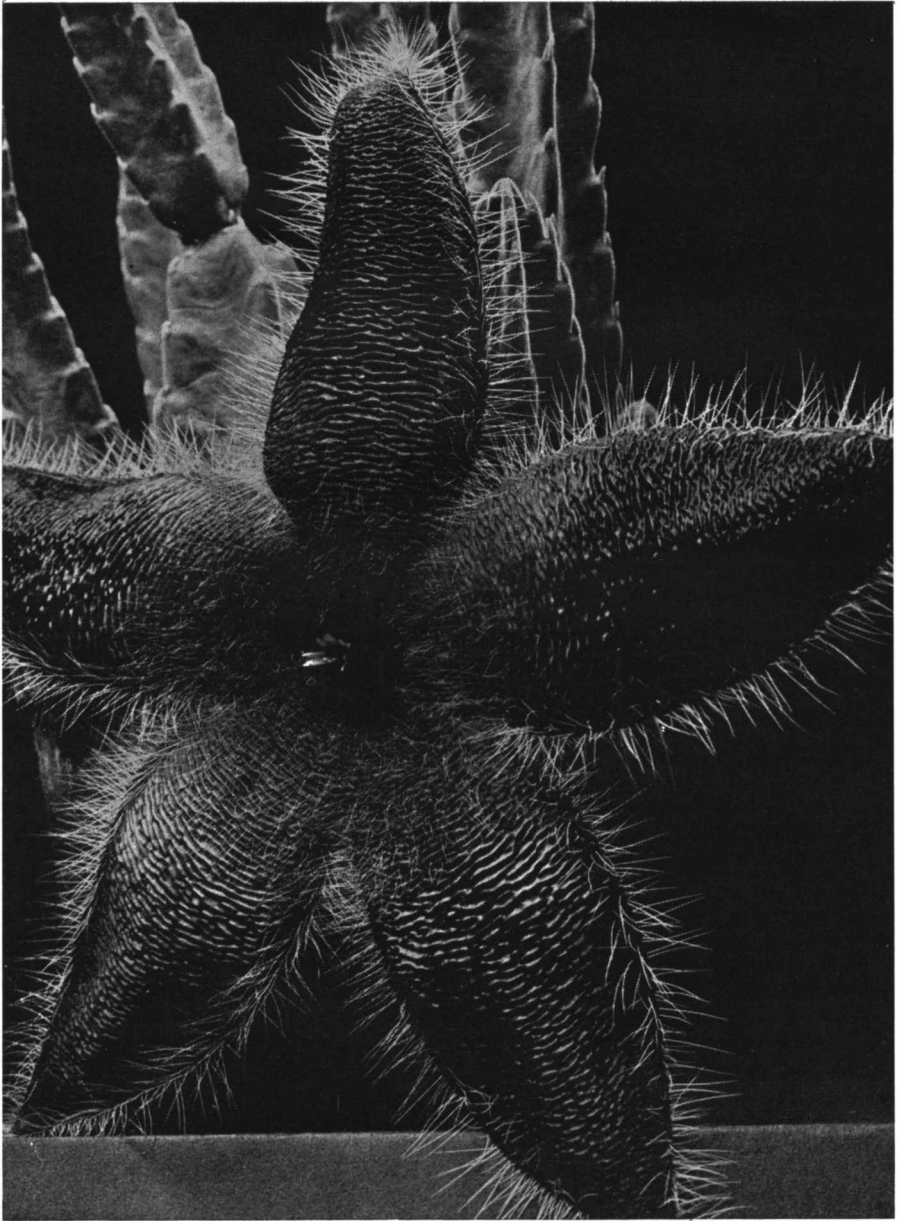
STAPELIA'S

Het is al een groot aantal jaren geleden, ik herinner me het nog heel goed, ik was pas begonnen een verzameling cactussen en andere vetplanten aan te leggen, dat ik bij een bloemist eens een bloempot vol kleine, eigenaardig gevormde plantjes zag, welke door haar bladloze, dikke stammetjes mij direct al de zekerheid gaven, dat het succulenten moesten zijn. De bloemist kende nóch de plant, nóch de naam ervan, maar geloofde toch wel dat het een cactus moest zijn, verder interesseerde hem het geval helemaal niet. Ik was met de vetplantenliteratuur nog niet zo goed op de hoogte — en zo werd ik, toen ik een stekje mee naar huis mocht nemen, er niet heel veel wijzer van. Toch zag ik wel, dat het geen cactus kon zijn, maar wat was het dan wel? Enige verzamelaars — er waren er toen maar heel weinig — die zich echter om de naamgeving in het geheel niet bekommerden, wisten het evenmin.

Niet lang daarna kreeg ik de afbeelding van een plant onder ogen, en daarop herkende ik mijn plantje onmiddellijk. Het kon niet anders of het moest een *Stapelia* zijn. Bij een bezoek aan de Groningse Hortus bleek ik goed gezien te hebben, en vernam van de hortulanus, de heer Fiet, dat er zeer veel soorten *Stapelia*'s bekend waren.

Thans, nu er zoveel over vetplanten geschreven wordt in „*Succulenta*” en buitenlandse tijdschriften met daarbij goede foto's, zal geen enkele vetplantenverzamelaar lang in het onzekere behoeven te blijven, ja, hij zal op het eerste gezicht reeds direct de verschillende vetplantengroepen weten te onderscheiden tot welk geslacht zij behoren. Toch achten wij het niet overbodig eens een praatje over de *Stapelia*'s te houden. Bij vele verzamelaars staan deze planten, zowel letterlijk als figuurlijk, in een kwade reuk, wat zij waarlijk niet verdienen. In letterlijke zin levert de kwade reuk van de bloemen wel enig bezwaar op, de meeste soorten zijn zeer kwalijk riekend, maar wanneer men hiervan niet meer neemt dan een neus vol, is het bezwaar spoedig overwonnen.

De schoonheid der bloemen, zowel in vorm als in kleur, vergoedt dit bezwaar ruimschoots. De kwade reuk in figuurlijke zin wordt de *Stapelia*'s door velen toege-

STAPELIA FLAVIROSTRIS waarvan de prachtige bloemen door hun geur aasvliegen aantrekken.
foto: Kreuzinger

dacht, omdat ze zo slecht bloeien en... omdat alles soorten in niet-bloeiende toestand veel op elkaar gelijken. Er is geen verscheidenheid in vorm, dus zijn ze niet mooi. Deze redenering gaat evenwel niet geheel op. Weliswaar is de vormenrijkdom der Stapelia's niet groot, maar dat komt bij onze sierplanten wel meer voor. Om bij de Phyllocactussen te blijven, deze gelijken ook in niet-bloeiende toestand veel op elkaar, maar wie van ons zou niet gaarne een uitgelezen collectie Phyllo's willen

bezitten. We durven daarom met gerustheid te zeggen dat de *Stapelia's* zeer geschikte liefhebbersplanten zijn, ze groeien vlug en blijven toch laag. De kultuur levert bovendien geen moeilijkheden op en zij bloeien bij een goede behandeling mooi en rijk.

Stapelia's komen hoofdzakelijk uit Zuid-Afrika, maar ook in Arabië, Egypte, Palestina en Perzië worden ze aangetroffen. Het waren Nederlanders die de eerste *Stapelia's* naar Europa overbrachten. De Leidse Hortus ontving ze reeds in 1687. Linnaeus noemde deze planten, ter ere van de Amsterdamse geneesheer Van den Stapel, *Stapelia*. Linnaeus zelf kende nog maar twee soorten. Thans zijn er meer dan 100 soorten bekend, ongerekend de thans als *Heurnia*, *Hoodia*, *Echidnopsis*, *Trichocaulon*, *Duvalia*, *Caralluma* enz. bekend staande soorten, die vroeger tot het geslacht *Stapelia* behoorden.

De bloemen der *Stapelia's* laten zich moeilijk in een paar woorden beschrijven, dat zal een ieder, die *Stapelia's* heeft zien bloeien, wel met me eens zijn; een blik op de hierbij afgebeelde foto zal ons hiervan overtuigen. Dat de bloemen mooi en interessant zijn zult u echter moeten toegeven. Zoals wij reeds opmerkten, verspreiden de bloemen geen aangename geur, wat haar dan ook de minder welluidende naam van „aasbloem” bezorgde. Het zijn vleesvliegen, die op de naar rottend vlees riekende reuk afkomen, en haar eieren op de bloem deponeren, daarbij tevens de kruisbestuiving in de hand werkend. De stank is echter niet zo hinderlijk, dat wij daarom de *Stapelia's* uit onze verzameling moeten weren. Wij hebben er nooit zoveel last van gehad, hoewel wij dikwijls een *Stapeliabloem* in onze verzameling mochten bewonderen. En zo zal het vele andere verzamelaars ook wel zijn gegaan. Doch anderzijds weten wij ook, dat er liefhebbers zijn die zich wat gaarne de minder lieflijke geur zouden willen getroosten, als ze hun *Stapelia's* maar in bloei kregen. Daarmede zijn velen niet zo gelukkig, hoewel dit in vele gevallen niet aan een minder goede behandeling te wijten is dan wel aan een verkeerde standplaats. De groeiperiode van *Stapelia's* is in ons klimaat eigenlijk te kort. Menigeen zal dit wel eens bemerkt hebben als zijn planten in de nazomer voldoende knoppen maakten, doch de zon te weinig kracht meer had, ofwel doordat de winter te vroeg inviel, om de knoppen geheel te doen ontwikkelen.

Het is onze eerste zorg de planten in het vroege voorjaar zo gauw mogelijk weer aan de groei te brengen. In een verwarmde kas is dat natuurlijk geen bezwaar, maar in de huiskamer gaat dat moeilijker. Wie in het bezit is van een zomerkasje of een platte bak, brengt daar in het vroege voorjaar — als er geen nachtvorsten meer te verwachten zijn — de *Stapelia's* heen en plaatst deze dan zo dicht mogelijk tegen het glas. Intensief zonlicht is in het voorjaar en de herfst beslist noodzakelijk. Desnoods kan men ze de eerste tijd des nachts nog wel een ander, meer tegen de koude, beschut plaatsje geven.

Natuurlijk moet, als de planten uit hun winterkwartier komen, de eerste tijd wat geschermd worden tegen te sterk zonlicht, daar anders vrij gemakkelijk brandvlekken kunnen ontstaan. Beginnen de eerste tekenen van een nieuwe groei zich te vertonen, dan geven we voldoende water. Aan water hebben deze planten gedurende de zomer volop behoefte. De stammetjes mogen, om bloemen voort te brengen, er in geen geval rimpelig uitzien, maar moeten steeds zo volsappig mogelijk zijn. Het is daarom aan te bevelen geen bladaarde of een lichte grondsoort te gebruiken, aangezien deze spoedig uitdroogt, maar een grondmengsel te kiezen, dat hoofdzakelijk uit klei bestaat. De in Limburg voorkomende lössgrond is nog het meest geschikt. Geen hoge potten, doch vlakke schalen gebruiken, daar de groeiwijze van *Stapelia's* zodenvormig is.

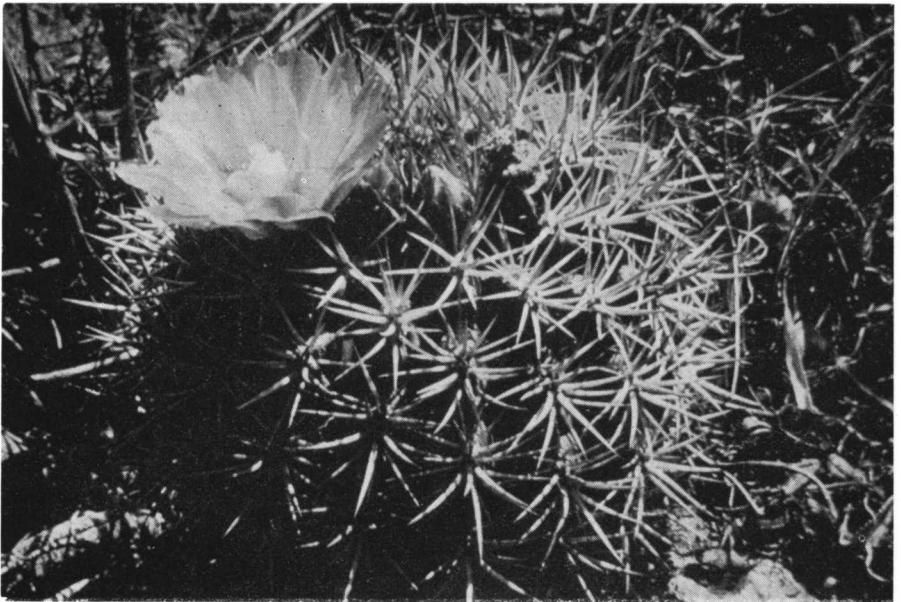
Gedurende de zomermaanden kunnen *Stapelia's* naar buiten — in de tuin op of een balkon — gebracht worden, doch vergeet niet bij droogte de planten regelmatig gieten. Onder glas komen natuurlijk de knoppen veel vlugger te voorschijn en wanneer we dan, zoals gezegd, de planten dicht bij het glas zetten en de nazomer veel zon brengt, dan zullen de knoppen zich voldoende ontwikkelen om de interessante bloemen te kunnen bewonderen.

Pyrrhocactus aconcaguensis Ritter sp. nova

Pyrrhocactus aconcaguensis Ritter var. *aconcaguensis* Ritter.

Simplex, hemisphaericus, dein columnaris; costis 17-21, tuberculatis, viridibus; areolis magnis; aculeis brevibus, crassis nigritellis, marginalibus 9-11 praeterea saepe compluribus subtilibus superne, centralibus 4-9 paulum curvatis non applanatis; floribus infundibuliformibus flavidorubris; fructibus rubris cavis, flocculis minimis albis instructis; seminibus nigricantibus, tuberculatis, hilo subventrali.

Plant donkergroen, halfkogelvormig, later meer langwerpig, zonder penwortel, met vrijwel doornloze, iets verzonken top, ongeveer 8–12 cm diam.

PYRRHOCACTUS ACONCAGUENSIS

foto: Ritter

Ribben circa 17–21, stomp, met knobbels, onder de areolen steken de knobbels iets naar voren, ongeveer 1½ cm hoog, bij de insnijdingen boven de areolen nog ongeveer 1 cm hoog.

Areolen circa ¾–1½ cm lang, ¼–¾ cm breed, 1–1½ cm van elkaar verwijderd, met grijs vilt.

Dorens zeer ruw, in jeugd stadium zwart tot bruin, later grijs wordend met donkere punt; randdorens circa 9–11 van 1–2 cm lengte, straalvormig gesteld, recht, de zijdelings gestelde ruw en het langst, een in het midden onderaan dunner (de onderste), daarenboven meestal nog verschillende zeer fijne korte randdorens aan de bovenzijde van de areolen, die echter ook kunnen ontbreken; middendorens meestal 4–6, bij oude exemplaren tot circa 9, vrijwel recht of, indien wat langer dan gemiddeld, naar boven gebogen, niet plat, meestal 1½–2½ cm lang.

Bloem $4\frac{1}{2}$ –5 cm lang, opening circa even wijd of wijder, trechtvormig, reukloos.

Vruchtbeginsel groen met verdwijnende kleine groene tot roodachtige schubjes en zeer kleine vlokjes witte wolharen, bodem vruchtbeginsel wit.

Bloembuis groen met kleine groene tot roodachtige schubjes en zeer kleine vlokjes witte wolharen, aan het einde enkele witte borstelharen, trechtvormig, circa 1,2 cm lang, boven $1\frac{3}{4}$ –2 cm wijd.

Nektarkamer 2–3 mm lang, 6–7 mm wijd, met witte soms iets rode bodem, halfopen, daar de onderste meeldraden tegen de stamper leunen; de wand van de bloembuis is boven de nektarkamer naar binnen verdikt.

Meeldraden wit, soms bovenaan iets rood, de onderste $\frac{3}{4}$ –1 cm lang, de bovenste $1\frac{1}{2}$ – $1\frac{3}{4}$ cm lang; helmknopjes citroengeel; slechts op het onderste $\frac{2}{3}$ tot $\frac{3}{4}$ deel der bloembuis boven de nektarkamer ingeplant.

Stamper $2\frac{1}{4}$ –3 cm lang, onder 3 mm en boven 2 mm dik, wit, boven hol, circa 14 vrijwel witte 3–5 mm lange stempels, die boven de helmknopjes uitkomen.

Bloembladeren $2\frac{1}{2}$ –3 cm lang, onderaan 3 mm breed, naar boven 7–12 mm breed wordend, bovenaan korter of langer toegespitst, trechtvormig gesteld (niet gebogen zoals bij *Pyrrhocactus curvispinus*), bleek citroengeel met smalle bleek karmijnkleurige middenstreep, $\frac{1}{4}$ – $\frac{1}{2}$ deel van de breedte van het bloemblad, deze streep loopt meestal niet door tot de punt; soms ontbreekt zij vrijwel geheel.

Vrucht langwerpig, rood, met minimaal kleine vlokjes wol, huidachtig, hol, zich met een cirkelrond bodemgat losmakend.

Zaad circa $1\frac{3}{4}$ mm lang, $1\frac{1}{4}$ mm breed, $\frac{3}{4}$ mm dik, donkergroen tot zwart, dof; huid met grote afgeplatte knobbeltjes bedekt meestal iets ribachtig gerangschikt; rugzijde krachtig gewelfd, meestal iets kielvormig, buikzijde met een kleine inkeping onder het hilum, dat rond en wit is en onderaan de basis van de korrel halverwege de buik ligt.

Vindplaats Chacres, Midden Chili.

Systeem: het dichtst verwant met *Pyrrhocactus robustus* Ritter, *Pyrrhocactus armatus* Ritter die aansluitend verder zuidwaarts groeit, *Pyrrhocactus horridus* (Colla) Ritter, die westwaarts verder verwijderd aan de kust groeit. Men vindt ook natuurhybriden met *Pyrrhocactus curvispinus* (Bert.) Ritter var. *felipensis* var. nov. (wordt gepubliceerd), die in hetzelfde gebied groeit.

Pyrrhocactus aconcaguensis Ritter var. *orientalis* Ritter var. nov.

Costis paucioribus; aculeis paulum longioribus; seminibus minoribus, subtilius tuberculatis.

Pyrrhocactus aconcaguensis Ritter var. *orientalis* Ritter var. nov. groeit meer oostwaarts in de bergen rond San Felipe. Zij heeft in het algemeen enige ribben minder, iets langere dorens en kleinere zaden. Het zaad is slechts circa $1\frac{1}{4}$ mm lang en minder plat, zwarter en met een fijnere, meer regelmatige knobbelige huid. Niettegenstaande deze verschillen kan zij slechts als variëteit beschouwd worden, daar zij naar het type overgaat.

De foto is op de vindplaats genomen. Het type draagt het verzamelnummer FR 542, de variëteit FR 542a.

Een herbariumexemplaar met zaadmonster van het type, alsmede een areool en een zaadmonster van de variëteit zijn gezonden naar de „Städtische Sukkulentsammlung“ te Zürich, Zwitserland.

Vertaler: A. F. H. BUINING.

Overpeinzingen na de Alg. Vergadering

Zoals het vaak gaat, als je ergens bent geweest, of aan deelgenomen hebt, kan je er naderhand zo voor jezelf nog wel eens over peinen. Dat gebeurde mij ook na de algemene vergadering van 25 juni j.l. te Hilversum.

Het was een prachtige zomerdag en we tuften op ons gemak richting Baarn. Ditmaal waren we op bezoek bij de afdeling Gooi- en Eemland. Omstreeks 10 uur trokken we, na de begroeting van alle bekenden en nog onbekenden, naar het Canton's Park te Baarn. Dat is een botanische tuin, waar vele prachtige planten, struiken en bomen zijn samengebracht en we konden daar genieten van de vele soorten en vormen, die zowel buiten als in de kassen groeiden. Eerst werden we rondgeleid door een der employé's van de tuin en kregen we vooral veel bomen, vaste planten en z.g. rotsplanten te zien. Later nam de directeur van de tuin, de heer Muysen, de rondleiding over en gingen we een kijkje nemen in de kassen met de prachtige tropische planten. Heel hoog in de kas zagen we een *Selenicereus grandiflorus* met vele knoppen.

Van de tropische kassen liepen we dwars over de gazons — dat mag hier! — naar de cactussen die 's zomers buiten uitgeplant worden. Het zijn meest Cereus-soorten. Bijzonder mooi waren de winterharde *Opuntia*'s die alle vol knoppen zaten. Vele vetplanten, die terzijde van de cactussen eveneens buiten zijn uitgeplant, zijn ook het bekijken waard. Na het bezichtigen van de Orchideënkassen, waar ook wel het één en ander te zien was, namen we, nadat de heer Rubingh zijn dank had uitgesproken voor de rondleiding door de beide heren, afscheid van het Canton's Park en togen we rechtstreeks op de koffie af welke ten huize van de familie Rubingh aan de dorstigen werd verstrekt. Het was wel warm in de kas welke achter het huis staat, maar de aanwezigen konden het toch niet laten naar binnen te gaan, terwijl Herman als vanouds met zijn mes liep te zwaaien. Geen nood, hij snijdt alleen maar in cactusvlees en dat gaat hem goed af hoor, dat mag gezegd worden. In ieder geval familie Rubingh, hartelijk dank voor alles. We stapten weer in de auto en reden naar Hilversum, waar de lunch gebruikt werd en ook nog de... algemene vergadering gehouden zou worden.

**
*

Tegen tweeën, terwijl buiten de zon verrukkelijk scheen, verdwenen we in een donkere zaal. Of nu al die afgevaardigden en anderen die hadden moeten komen, geschrokken zijn van de donkere zaal, weet ik niet, maar ik heb niet verder kunnen tellen dan drie en twintig neuzen en als ik alleen de leden geteld heb, kwam ik maar tot het getal negentien. Ja, het Hoofdbestuur inbegrepen.

Ach ja, het is mogelijk dat het in de zon prettiger en beter was, maar waar houden we nu een algemene vergadering voor? Natuurlijk er kunnen omstandigheden zijn om niet te komen. Maar hebben al die mensen het nu ineens zo druk met verpotten, zaaien, enten of weet ik wat, dat die éne middag er niet af kan? Jammer, vooral voor hen die wel kwamen. Want zoiets drukt zijn stempel op de gehele vergadering, er gaat niet veel meer van uit. Toen we na afloop der vergadering naar buiten stapten, de zon in, hadden we een onbevredigd gevoel over ons. Maar gelukkig, de zon scheen heerlijk, ze verwarmde ons van buiten en van binnen en joeg het kille gevoel weg en we reden naar huis, om nog even van onze planten te genieten en het laatste restje van die vreemde algemene vergadering in die kille donkere zaal kwijt te raken.....

Het Clichéfonds

Ziet U gaarne veel afbeeldingen in Uw orgaan? Laat dan het zaad niet aan uw planten zitten, doch stuur het naar het Clichéfonds! De heer H. Bonefaas, Bunschotensestraat 80, den Haag, zal het gaarne in ontvangst nemen.

Cactus-praatje (vervolg)

CEPHALOCEREUS SENILIS Pfeiffer.

Het is ons bekend dat vrijwel alle beginnelingen bovengenoemde plant op hun verlanglijstje hebben staan. Er is een tijd geweest, rond 1930, dat vele liefhebbers in het bezit waren van een of meer exemplaren. Lang duurde die vreugde niet, want de „mode” naar de grijsaardcactus nam weer vrij vlug af. Niet dat de liefhebbers deze plant niet meer wilden bezitten, maar omdat de grijsaard na enige jaren ter ziele

CEPHALOCEREUS SENILIS

foto: A. J. A. Uitewaal.

was. Immers, in het algemeen krijgt men te horen dat een grijsaardcactus in ons klimaat maar een betrekkelijk korte levensduur heeft en voor kamercultuur in het geheel niet geschikt is. Het beste — zo zegt men — is het om de grijsaard maar geent op de kweken. In ieder geval leeft de plant dan wat langer. Alleen in ervaren handen heeft *Cephaleocereus senilis* een goede levenskans.

Als import zijn ze bij ons moeilijk te krijgen, bovendien kost het heel wat zorg

en tijd om de plant weer aan de groei te brengen. Enige tijd geleden zag ik bij de heer Edelman een grote partij importen. De grijsaards varieerden van 50 cm tot meer dan een meter lengte. Het is uiterst lastig om zo'n import weer tot nieuw leven te brengen, daarvoor dient men allereerst de beschikking te hebben over een goede kas met dito verwarmingsinstallatie. En als het lukt dan ontdekt men spoedig dat de nieuwe groei, vooral wat betreft de „haren”, het lang niet halen bij de import.

Is men toch in het bezit gekomen van een niet al te grote import grijsaard, dan is het eerste wat men te doen heeft, de plant te onderzoeken of er zich ongedierte op bevindt, vooral de wortelhals en de wortels goed nazien. Vervolgens zet men de plant enige weken in een beperkte ruimte met gespannen lucht, zodat de plant enigszins op verhaal kan komen. Het enten doen we op een goed groeiende *Trichocereus spachianus* of, maar deze plant heeft bij ons niet zo'n goede naam, hoewel zij voor de grijsaard uitstekend geschikt is. op *Trichocereus pachanoi*.

Er is echter nog een andere manier om in het bezit te komen van een aantal grijsaards en dat is zaaien. Het is wel zo dat deze zaailingen zeer langzaam groeien, maar daarentegen zijn ze veel sterker en bovendien aan ons klimaat gewend. In de meeste gevallen komt het zaad goed op en we laten de zaailingen voorlopig rustig staan, onder glas, een houtje er onder voor het aflopen van het condenswater, anders valt het op de zaailingen en dat mag in geen geval. Als de zaailingen een halve cm groot zijn, beginnen we met het verspenen, en dan kunnen we dezelfde bestanddelen aarde nemen, zoals wij die voor onze overige planten gebruiken. De aarde bestaat uit een derde goede tuingrond, een derde grof zand en voor de rest fijngestampte houtskool of gravel en bladaarde.

De zaailingen mogen in geen geval een „natte” voet hebben, dat verdragen ze niet. Door de dichte beharing hebben ze minder water nodig dan andere zaailingen. daar moet u vooral rekening mee houden. Geeft u deze zaailingen teveel water dan wordt de wortelhals aangetast en u ziet ze weer verdwijnen als sneeuw voor de zon. Het is opmerkelijk met hoe weinig water deze zaailingen genoeg nemen. We wachten rustig totdat de aarde droog is en dan gaan we de grond weer vochtig maken. Bij deze kultuur moet men niet verwachten dat de zaailingen hard aan de groei zullen gaan, dat doen ze nu eenmaal niet, maar we krijgen wel zaailingen die tegen een stootje kunnen. Probeer het maar eens. Het Clichéfonds kan u t.z.t. wel aan het benodigde zaad helpen.

SEPTEMBER. — De lange regenperiode in de afgelopen maand en het daardoor ontstane tekort aan zonneschijn, was voor onze succulenten niet zo gunstig. Laten we hopen dat de septembermaand er een is van zonneschijn en zacht weer, hetgeen onze planten ten goede kan komen. De groei zit er ook deze maand nog goed in, doch we moeten zuiniger worden met het water geven. Het gieten van de planten „over de kop” laten we thans achterwege. Bij gunstig, zonnig weer is het voldoende om de potgrond matig vochtig te houden en veel luchten. Zet de deur van de kas gerust dag en nacht open. De plattbakbezitters doen het beste hun planten geen water meer te geven. Er is al zoveel regen gevallen dat de grond door-drenkt is. Ziet u dat de grond in de bak toch te vochtig blijft, zet de potten dan op de aarde. Phyllo's, die op een vensterbank staan, houden we echter wel vochtig. Heeft u laat gezaaid of willen de zaailingen niet goed groeien, verspeen ze dan zo spoedig mogelijk, zodat ze voor het invallen van de winter nog „vast” komen te staan. In ieder geval zuinig met water en veel. luchten.

(Wordt vervolgd)

MALACO.

CACTUSSEN VETPLANTEN

H. VAN DONKELAAR

CACTUSKWEKERIJ — WERKENDAM — TELEFOON 430

Meer dan 1200 soorten Cactussen en andere vetplanten
(Zondags gesloten). *Vraagt onze sortimentslijst.*

BESTUURSMEEDELINGEN MET VACANTIE !

De secretaresse van Succulenta, mevr. J. Grullemans van Berghem, Hereweg 19, Lisse, zal van 12 september tot 20 oktober a.s. met vakantie in het buitenland vertoeven. De in die tijd binnengekomen correspondentie kan eerst na 20 oktober worden beantwoord.

Voor opgaven van nieuwe leden kan men zich wenden tot mej. J. J. E. van den Thorn, Papegaaiweg 6, Wenum, Apeldoorn.

Van 3 september—14 oktober 1960
financiële aktie voor

Polio-patiënten en Blinden

Nationale loterij t.g.v. Het Prinses
Beatrix-Poliofonds en de Neder-
landse Blindenbibliotheek.

LOTEN à 1.— PER STUK.

UIT DE AFDELINGEN GOOI- EN EEMLAND

Hoewel besloten was, om in augustus slechts een „praatavond” te houden, kwamen op 2 augustus j.l. toch nog 12 leden in „De Karseboom” te Hilversum bijeen. Na een korte discussie over de groei van onze succulenten in dit grijze en regenrijke jaar, werden de details besproken van een openbare propagandavond, die in de maand oktober gehouden zal worden. Het volgende program-

mapunt was een rondvraag over het bewortelen van cactussen in voedingsoplossingen, waarbij het succes bij stekken en afgesneden koppen wisselvallig bleek te zijn, terwijl bij het bewortelen van importen ook in moeilijke gevallen goede resultaten bereikt werden. Tenslotte werd een verloting gehouden en was er gelegenheid tot onderlinge verkoop van planten, waarvan druk gebruik werd gemaakt.

W. H. SCHUSTER, secretaris.

Pieter de Hooghlaan 2 — Loosdrecht.

ROTTERDAM

Gedurende de maand augustus was ons vergaderlokaal wegens restauratie gesloten. Teneinde ons contact niet te verbreken hadden de heer en mevr. Bravenboer ons uitgenodigd de bijeenkomst bij hen aan huis te houden. Hoewel vacantiemaand, heeft een groot aantal van onze leden van de uitnodiging gebruik gemaakt. Na eerst de prachtige planten van de grote verzameling bezichtigd te hebben, vonden we allen een zitplaats rond het middentablet.

De voorzitter hield een inleiding over het samenstellen van een verzameling, voor het aanschouwelijk onderwijs was het materiaal voor het grijpen.

Mevrouw Bravenboer en dochters zorgden voor een lekker kopje koffie met Vlaardingse koek. Na het nuttigen daarvan werden loten verkocht voor een aantal mooie planten.

Dankbaar voor de gastvrije ontvangst en de leerzame avond, trokken we welgemeend huiswaarts.

De volgende bijeenkomst wordt weer gehouden op het bekende adres op zaterdag 10 september, Jan van Loonslaan 6, in een lokaal van de Vrije Evangelische Kerk.

J. L. DE SLEGTE, secretaris,
Schiebroeksensingel 31 — Rotterdam.

Flinke sortering

Import - Export

Cactussen en andere Vetplanten

bij **W. J. van Kempen**

Driehuizerweg 327, Brakkestein, Nijmegen, Tel. 23377, Giro 547230

WIJ SPECIALISEREN IN

Vetplanten — Cactussen, alsmede Lithops

Vraagt prijslijst

voor particuliere verzamelingen.

SUCCULENTA NURSERIES (BERNARD CARP)

„Sulva”, Military Road, Hout Bay, Cape Province South Africa.

VRAAG- EN AANBOD

AANGEBODEN: diverse soorten winterharde Sedums. Brieven aan M. KROL, Prinses Irenelaan 57, Zeist.

AANGEBODEN: verschillende soorten Mammillaria's, Copiapoa, Horridocactus, Matucana, Gymnocalyciums, Echinopsis, Lobivia's, Haageocereus, Weberbauero-cereus, Trixanthocereus, Eulychnia, Cleistocactus, Oreocereus, Espostoa en andere cactussen. Twee-, drie- en vierjarig. Br. aan A. KAHLMANN, Spireastraat 48, Den Haag.

TE KOOP: Jaargangen Succulenta à f 4.— per jaargang 1951 no. 5 en 6; 1952 compleet; 1953, 1954, 1955, 1956, 1957, op no. 1 na, 1958, 1959, 1960 compleet, de uit te komen nummers op te zenden, tezamen f 32.—. Het Cactusboek door J. J. Verbeek Wolthuys f 5.—; Monstruositeiten, idem f 2.—; Weten en Kunnen, G. D. Duursma f 1.—; Cactusalbum, idem, f 8.—; Vetplanten, v. Houten f 2.50; Cactussen, idem f 2.50; Vetplantenalbum, v. Laren, (Verkade) f 8.—; Cactusalbum, idem f 8.—. Te bevragen bij mevrouw E. M. WEIJGERS, Haven Oké, Nieuw Loosdrechtsedijk 212, Nw Loosdrecht.

Nationale Reclasseringsdag

19 september tot en met 2 oktober a.s.

AANGEBODEN: „Succulenta”, de jaargangen 1941 tot en met april 1943 en van 1947 tot en met 1960 door Mr. L. DE RUYTER, Dorpsstraat 15, Jutphaas.

AANGEBODEN voor Succulentaleden: 2500 wit plastic steeketiketten, 0,8 x 13 x 80 mm, direkt beschrijfbaar met potlood of na iets ruw maken, prima beschrijfbaar met Oostindische inkt. Bij grote belangstelling kan niet meer dan 50 stuks afgegeven worden. Prijs fl. 0,70 plus porto. Te betalen per postwissel na ontvangst. Aanvraag wordt in volgorde van ontvangst afgewerkt. Indien u geen bericht op uw aanvraag ontvangt, is het partijtje uitverkocht. Br. aan: C. OSKAM, Taurusstraat 32, Enschede.

import
export

Cactussen en andere Succulenten

telefoon 332556
postrekening 172446

F. Jansen Leyweg 24
's-Gravenhage

D. BOUWMAN

Binnenl. Groothandel
Export

Grote sortering Cactussen
en prima Vetplanten

DIJKWEG 56a — NAALDWIJK — TELEFOON K. 1740—5168